

Кубецька Ольга Миколаївна,
доцент кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

Остапенко Тетяна Миколаївна,
доцент кафедри економіки, підприємництва
та управління підприємствами
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
кандидат економічних наук, доцент

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ТА ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ У ВІТЧИЗНЯНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Подолання корупції в Україні або зменшення рівня корупції до такого, що вважатиметься безпечним, можливе виключно через вивчення та втілення у вітчизняні реалії закордонного досвіду протидії цьому вкрай негативно-соціальному явищу за допомогою формування та ефективного застосування механізмів організаційного, політичного та правового характеру.

У багатьох державах вдалося створити такі механізми, які обмежили вплив корупції масштабами, що не становлять серйозної небезпеки для нормального функціонування державного апарату. До країн, які створили ефективний механізм протидії корупції, можна віднести: Фінляндію, Данію, Нову Зеландію, Ісландію, Сингапур, Швецію, Канаду, Нідерланди, Люксембург, Норвегію, Австралію, Швейцарію, Великобританію, Австрію, Ізраїль, США, Чилі, Ірландію, Німеччину та ін. Усі вони мають деякі особливості в організації антикорупційної діяльності, але спільними для них є: зусилля щодо організації активної протидії корупційним проявам; створення відповідної правової бази; залучення до протидії корупційним проявам громадських організацій [1].

Розглянемо особливості механізми протидії корупції окреми країн:

1) Фінляндія:

а) внутрішня політика: жодного спеціального антикорупційного законодавства. Відсутні спеціальні органи, діяльність яких направлена на боротьбу з корупцією. Неправомірна вигода розглядаються як частина кримінальної злочинності та завжди підпадає під дію адміністративних інструкцій Законодавства про державну службу, Кримінального кодексу, Конституції.

б) зовнішня політика: Фінляндія підписала безліч міжнародних догово-

рів: Конвенція ЄС про боротьбу з корупцією (1997); Угода ОЕСР (Організації економічного співробітництва та розвитку) проти підкупу іноземних посадових осіб (підписання - у грудні 1998 року, ратифікація - у лютому 1999 року); Договір Ради Європи про Кримінальний кодекс про боротьбу з корупцією (підписання - у січні 1999 року, ратифікація - у жовтні 2002 року); Конвенція Ради Європи про цивільно-правову відповідальність за корупцію (підписана у червні 2000 року, ратифікована у жовтні 2001); Угода Організації Об'єднаних Націй проти організованої злочинності (підписана у грудні 2000 року, ратифікація - у лютому 2004); Угода ООН проти корупції (підписана у грудні 2003 року, ухвалено у червні 2006 року).

2) Швейцарія:

а) внутрішня політика: встановлені високі етичні стандарти для чиновників; обов'язкове декларування будь-яких подарунків вартістю понад 200 шведських крон (приблизно 637 грн); велика роль у протидії корупції належить церквам і громадській думці; діє цілий ряд громадських об'єднань антикорупційної спрямованості («Інститут проти хабарів» при Торговій палаті Стокгольма); відкрито доступ до внутрішніх документів державного управління та ін.;

б) зовнішня політика: як і Фінляндія, Швейцарія також підписала та ратифікувала ряд міжнародних договорів щодо протидії корупції.

3) Німеччина:

а) внутрішня політика: для державних службовців передбачено особисту відповідальність за правомірність їх дій з виконання службових обов'язків; обов'язком державного службовця є інформування про протиправні діяння, які стали йому відомими, передусім якщо це стосується корупційних дій; державний службовцю дозволено отримати подарунок, вартість якого не перевищує 20 німецьких марок (або 10 євро); створений реєстр корумпованих приватних організацій для запобігання контактам з державними органами; визначено перелік посад, що найбільше схильють до корупції, і ротація кадрів на цих посадах та ін.;

б) зовнішня політика: існує особлива процедура ратифікації міжнародних договорів, у тому числі у сфері протидії корупції. Німеччина ратифікувала та стала повноправним учасником лише окремих антикорупційних конвенцій, у той час як багато інших конвенцій залишилися нератифікованими (хоча й підписаними) - Конвенція ООН проти корупції (підписана Німеччиною у 1999 році), Конвенція РЄ про кримінальну відповідальність за корупцію (підписана Німеччиною у 2003 році).

Враховуючи досвід зарубіжних країн, можна сформулювати власну внутрішню та зовнішню політику щодо протидії корупції:

а) внутрішня політика: для подплення корупції необхідно через встановлення та доведення факту корупції, заборонити працювати в органах державної влади та ліквідувати соціальні гарантії, зокрема пенсії для таких осіб; подання декларації державними службовцями про відсутність боргів та ін.

б) зовнішня політика: Конвенції ООН проти корупції (підписана Україною 11 грудня 2003 року, ратифікована 18 жовтня 2006 року, набрала чинності для України – 1 січня 2010 року); Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією [4] (підписана Україною 4 листопада 1999 року, ратифікована 16 березня 2005 року, набрала чинності для України – 1 січня 2006 року, у зв'язку з чим Україна стала сороковим членом Групи держав проти корупції (GRECO)); Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією [2] (підписана Україною 27 січня 1999 року, ратифікована 18 жовтня 2006 року, набрала чинності для України – 1 березня 2010 року); Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією [3] (підписаний Україною 15 травня 2003 року, ратифікований 18 жовтня 2006 року, набрав чинності для України – 1 березня 2010 року).

1. Чемерис І.В. Зарубіжний досвід протидії корупції в системі державного управління. *Стратегічні пріоритети*. № 3 (12). 2009. С. 110-118.

2. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27 січня 1999 року. // *Офіц. вісник України*, 2006 р. № 44. С. 41. – ст. 2939.

3. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (ETS 191) від 15 травня 2003 року. *Офіц. вісник України*, 2006 р. № 44. С. 51. – ст. 2940.

4. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 4 листопада 1999 р. *Офіц. вісник України*, 2006 року. № 94. С. 252. – Ст. 592.

Левченко Юрій Олександрович
завідувач кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент,

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ЗАПОБІГАННІ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Усі без винятку країни світу занепокоєні існуванням та поширенням такого деструктивного явища корупції, яка шкодить діяльності органів публічної влади, гальмує розвиток економіки та деформує свідомість суспільства. У зв'язку з чим, кожна з країн запроваджує власну антикорупційну програму, стратегію або веде відповідну політику.

До країн, які створили ефективний механізм протидії корупції, можна віднести: Фінляндію, Данію, Нову Зеландію, Ісландію, Сінгапур, Швецію, Канаду, Нідерланди, Люксембург, Норвегію, Австралію, Швейцарію, Великобританію, Австрію, Ізраїль, США, Японію, Китай, Ірландію, Німеччину та інші. Кожна із країн має свої особливості в організації антикорупційної діяльності, але спільними для них є: зусилля щодо організації активної протидії